

Uskomushoitoja markkinoidaan harhaanjohtavasti

(Käsikirjoitus; julkaistu lyhennettynä Helsingin Sanomissa 16.4.2013)

Vaihtoehtoisiksi kutsuttuja hoitoja markkinoivat tahot yrittävät parhaillaan vaikuttaa kansanedustajiin pätemättömin argumentein. On väitetty, että suomalaisista noin puolet olisi käyttänyt jotain "vaihtoehtohoitoa". Tosiasiassa "luontaislääkintään" luetaan yleensä mm. lääkkeiden tapaan pakattujen mutta terveysvaikutteisiksi osoittamattomien tuotteiden, "luonnonlääkkeiden" käyttö. Niinpä jokainen hedelmäsuolaa tai vitamiinitabletin nauttinut kuuluu laskelmissa menetelmien käyttäjiin.

Myöskään väite, jonka mukaan WHO suosittaa näiden hoitojen käyttöä tai rahoittamista, ei pidä paikkansa. Todellisuudessa WHO on varovasti suosittanut vain kansanomaisen perinnelääkinnän (traditional medicine) käyttöä niissä maissa, joissa lääketieteellistä hoitoa ei juuri ole saatavilla. Suositus alan tutkimisesta perustuu uskomusterapiabisneksen aiheuttamiin ongelmiin, joiden takia "vuoropuhelua" suositetaan.

Alan lobbaajien mukaan heidän hoitonsa ovat luonnollisia ja turvallisia. Kuitenkaan esimerkiksi selkärankaan kohdistuvat manipuloinnit ja yrtilääkintä eivät ole riskittömiä, vaan jopa kuolemantapaukset ja mm. sikiön vaurioituminen tehottomien yrttien johdosta ovat mahdollisia. Joskus tehoton uskomushoito myös syrjäyttää kiistattomasti tehokkaaksi osoitetun hoidon. Itselleni on tullut vastaan kolme yrtin tai homeopatialla hyvin aktiivisesti "hoidettujen" psykoottisten potilaiden tekemää omaisiin kohdistunutta hengenriistoa. Tällä tavalla hoidotta jätetyn psykoottisen tekemä henkirikos on 15 kertaa todennäköisempi kuin psykososiaalisesti ja lääkkeellisesti hoidetun potilaan. Suomessa joka kymmenes henkirikos on psykoottisesti sairaan tekemä.

Uskomushoidoissa piilee sellainen kuvitelma, että lääketieteen harjoittajat, heitä kouluttavat yliopistot ja heitä valvovat viranomaiset muodostaisivat maailmanlaajuisen pahantahtoisen salaliiton, joka ei halua potilaiden käyttävän erityisen tehokkaita ja turvallisia menetelmiä. Näitä taas käyttäisivät tieteen ulkopuolella operoivat yksityisyrittäjät. Näin huolimatta lääkäreiden valoista ja vakuutuksista, kunnianhimesta, kilpailusta ja toimintaa valvovista viranomaisista. Tosiasiassa kaikki hyötyhaittasuhteeltaan edulliset hoidot ovat tervetulleita lääketieteen pariin.

Vaatimusta uskomushoitojen ottamisesta mukaan yhteisillä varoilla rahoitettuun terveydenhoitojärjestelmään perustellaan omituisella väitteellä näin koituvista säästöistä. Tämä edellyttäisi kuitenkin tutkimusnäyttöä juuri tiettyjen sairauksien reagoimisesta kuhunkin erikseen kuvattuun hoitoon niiden nykyhoitoja paremmin tai

edullisemmin. Ilman tätä edellytystä ei voida päättää, että rahoitettaisiin näyttöön perustumattomia hoitoja ilman tarkasti perusteltuja käyttötarkoituksia.

Hannu Lauerma

tutkimusprofessori, ylilääkäri, Turku